

БРУТЕН ВЪТРЕШЕН ПРОДУКТ ПРЕЗ ПЪРВОТО ТРИМЕСЕЧИЕ НА 2021 ГОДИНА (ПРЕДВАРИТЕЛНИ ДАННИ)

През първото тримесечие на 2021 г. сезонно изгладените данни за brutния вътрешен продукт (БВП)¹ показват спад от 1.8% в сравнение със съответното тримесечие на предходната година и повишение от 2.5% спрямо четвъртото тримесечие на 2020 година.

БВП в стойностен обем, текущи цени

По предварителни данни произведеният брутен вътрешен продукт през първото тримесечие на 2021 г. възлиза на 27 054 млн. лв. по текущи цени (табл. 1 от приложението). На човек от населението се падат 3 912 лв. от стойностния обем на показателя. При среден за тримесечието валутен курс от 1.622815 лв. за 1 щатски долар БВП възлиза на 16 671 млн. долара и съответно на 2 411 долара на човек от населението. Преизчислен в евро, БВП е съответно 13 833 млн., като на човек от населението се падат 2 000 евро.

Създадената от отраслите на националната икономика брутна добавена стойност² през първото тримесечие на 2021 г. възлиза на 23 128 млн. лв. по текущи цени.

---

¹ **Брутния вътрешен продукт по пазарни цени** е крайният резултат от производствената дейност на резидентните производствени единици. Той може да се дефинира по три начина:

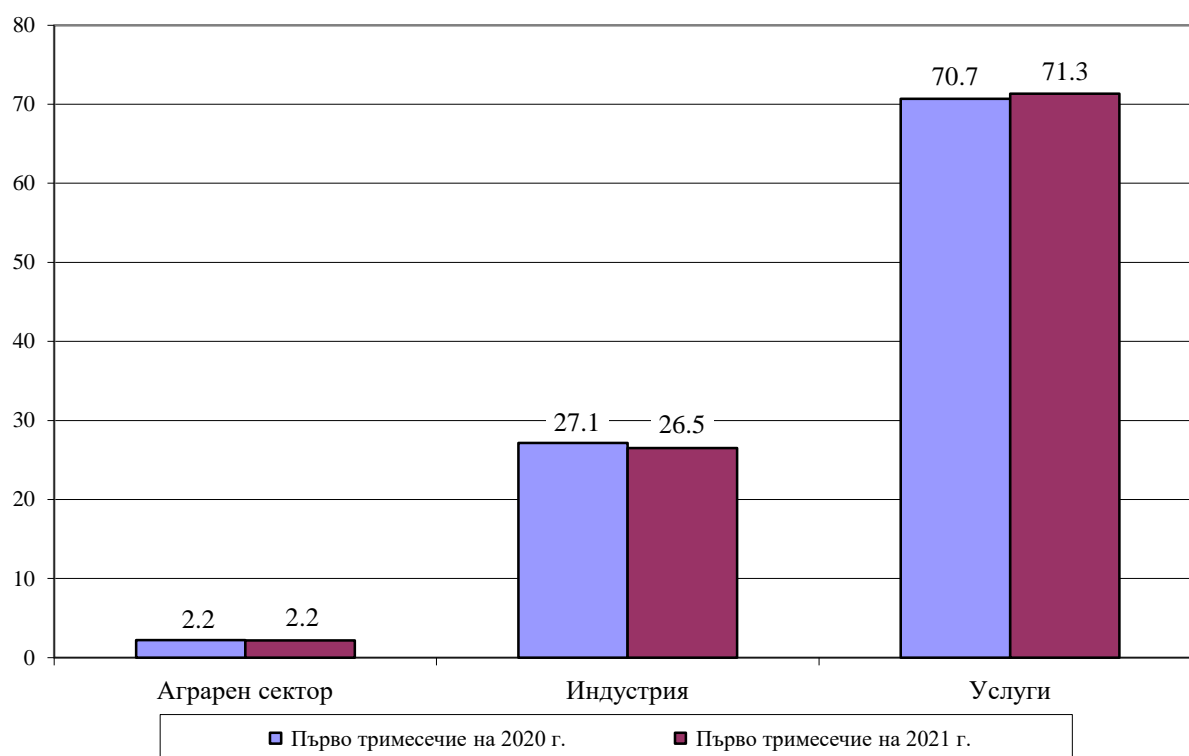
- БВП е сума от брутната добавена стойност, създадена от различните институционални сектори или различните икономически дейности на икономиката, плюс данъците минус субсидиите върху продуктите. БВП е балансова позиция в състава на производствената сметка за националната икономика.

- БВП е сума от категориите крайно използване на продукти и услуги от резидентните институционални единици (фактическо крайно потребление и бруто капиталобразуване) плюс износа на стоки и услуги минус вноса на стоки и услуги.

- БВП е сума от генерираните доходи в състава на сметка „Формиране на дохода“ (компенсация на наетите, данъци върху производството и вноса минус субсидии, брутен опериращ излишък и смесен доход).

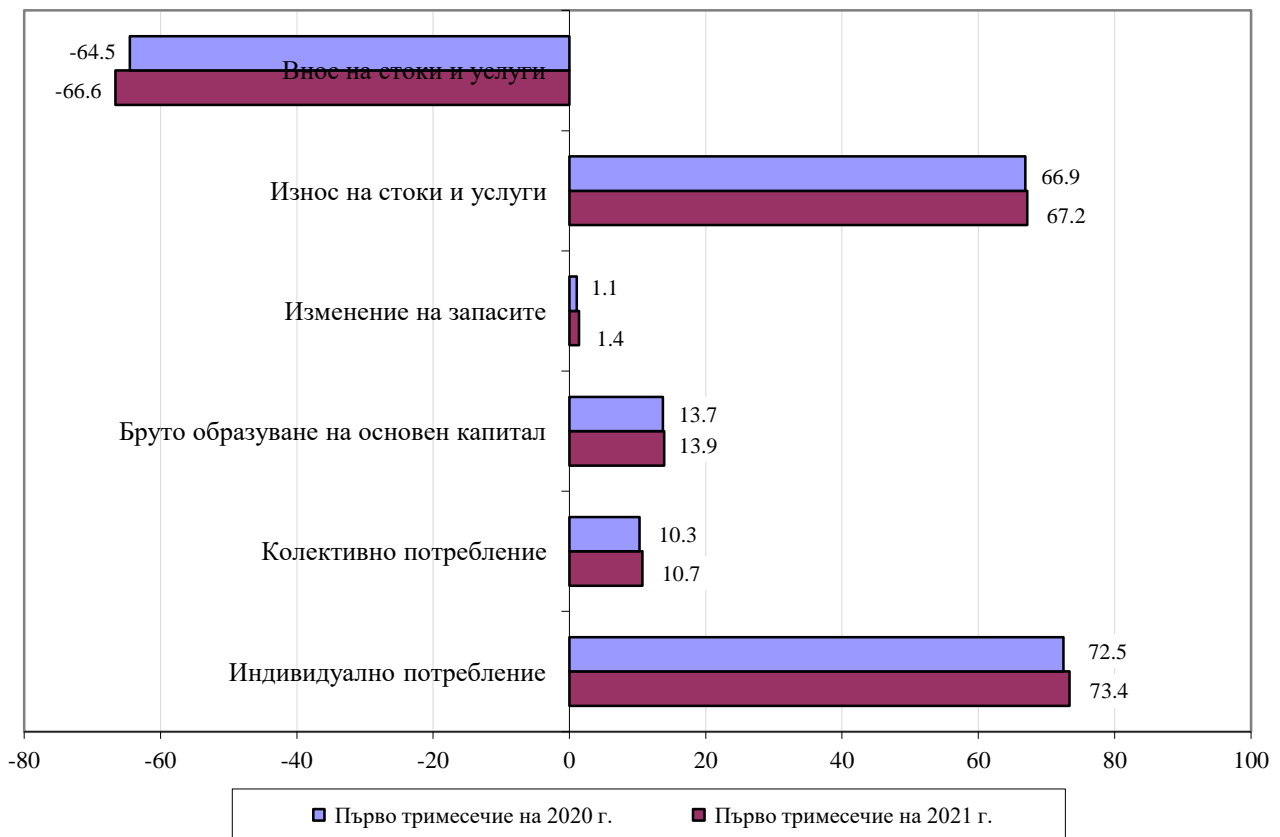
² **Брутната добавена стойност (БДС) по базисни цени** е балансираща позиция в състава на производствената сметка, изчислявана като разлика между произведената брутна продукция по базисни цени и междинните производствени разходи по цени на купувач.

Фиг. 1. Относителен дял на brutната добавена стойност по икономически сектори през първото тримесечие на 2020 и 2021 година, %

През първото тримесечие на 2021 г. относителният дял на аграрния сектор в добавената стойност на икономиката е 2.2% и запазва равнището си спрямо същото тримесечие на предходната година. Индустриалният сектор намалява относителния си дял в добавената стойност на икономиката с 0.6 процентни пункта до 26.5%. Относителният дял на добавената стойност, реализирана от дейностите в най-големия сектор на икономиката - този на услугите, се увеличава до ниво от 71.3% при 70.7% през съответния период на предходната година.

Фиг. 2. Компоненти на крайното използване на БВП през първото тримесечие на 2020 и 2021 година, %

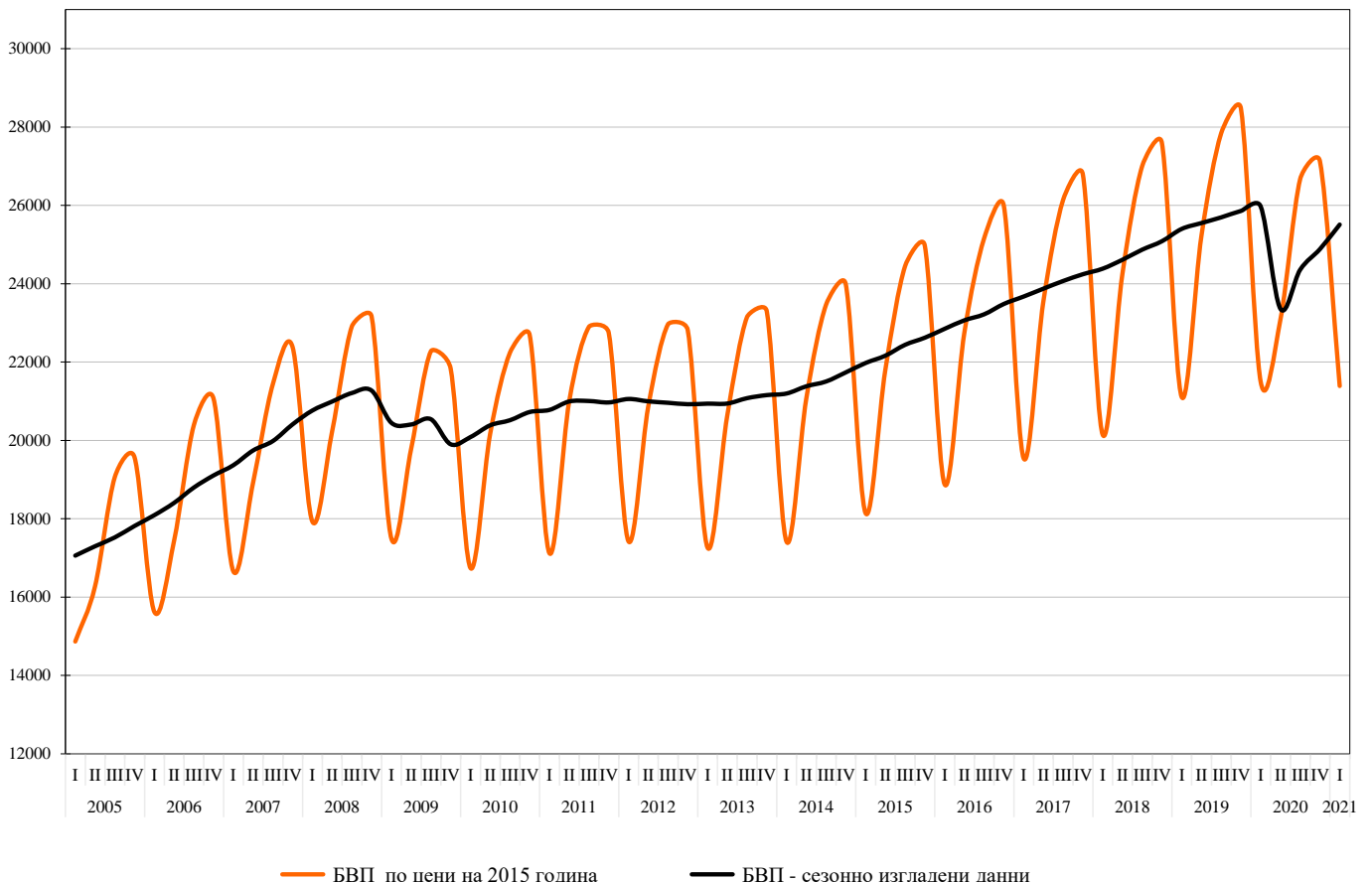
За крайно потребление¹ през първото тримесечие на 2021 г. се изразходват 84.1% от произведения БВП. Инвестициите (бруто образуване в основен капитал²) формират 13.9% от произведения БВП. Външнотърговското салдо от стоки и услуги е положително.

¹ Разходите за крайно потребление включват разходите на резидентните институционални единици (домакинства, нетърговски организации, обслужващи домакинствата, държавно управление) за продукти и услуги, използвани за индивидуално потребление на населението и за колективно потребление на обществото. В съответствие с принципите на националната концепция разходите на домакинствата за индивидуално потребление включват разходи за продукти и услуги на територията на страната и в чужбина.

² Бруто образуването в основен капитал се състои от придобитите минус отписаните дълготрайни активи от резидентните производители през определения отчетен период. Дълготрайните активи могат да бъдат материални и нематериални активи, произведени в процеса на производството или от внос, които се използват многократно в производствения процес за повече от една година.

Темп на прираст на БВП по сезонно изгладени данни

Фиг. 3. БВП по тримесечия за периода 2005 - 2021 г. по средногодишни цени на 2015 година, млн. лв.

Тримесечни изменения

Според сезонно изгладените данни през първото тримесечие на 2021 г. БВП¹ нараства спрямо предходното тримесечие с 2.5% (табл. 2 от приложението). Брутната добавена стойност в икономиката нараства с 2.6%.

По предварителни данни за първото тримесечие на 2021 г. крайното потребление нараства с 2.1%, докато бруто капиталобразуването намалява с 2.0%. Износът на стоки и услуги повишава равнището си спрямо предходното тримесечие според сезонно изгладените данни с 6.7%, а вносът на стоки и услуги - с 2.7%.

¹ Сезонното изглаждане на статистическите показатели в НСИ се провежда по хармонизирана европейска методология, описана в „Ръководство на Европейската статистическа система за сезонно изглаждане“. Процедурата се осъществява с помощта на софтуерния продукт JDemetra+, при което се прилага алгоритъмът TRAMO/SEATS. Прилага се директен метод за сезонно изглаждане, при който агрегираните показатели и техните компоненти се подлагат на самостоятелно изглаждане.

Годишни изменения

БВП намалява с 1.8% през първото тримесечие на 2021 г. в сравнение със същото тримесечие на предходната година според сезонно изгладените данни (табл. 2 от приложението).

През първото тримесечие на 2021 г. спрямо същото тримесечие на предходната година брутната добавена стойност се понижава с 1.7%. Спадът на брутната добавена стойност се определя от регистрираното намаление при: Култура, спорт и развлечения; други дейности; дейности на домакинствата като работодатели; недиференцирани дейности на домакинствата по производство на стоки и услуги за собствено потребление; дейности на екстериториални организации и служби - 7.3%, Добивна промишленост; преработваща промишленост, производство и разпределение на електрическа и топлинна енергия и на газообразни горива, доставяне на води, канализационни услуги, управление на отпадъци и възстановяване - 6.0%, Търговия, ремонт на автомобили и мотоциклети; транспорт, складиране и пощи; хотелиерство и ресторантьорство - 5.8%, Строителство - 3.6%.

По отношение на компонентите на крайното използване влияние за регистрирания икономически спад има износът на стоки и услуги - с намаление от 5.9%. Вносът на стоки и услуги се увеличава с 1.9% в сравнение с първото тримесечие на 2020 година.

Методологични бележки

Тримесечното изследване на националните икономически сметки за БВП и неговите компоненти се разработва в съответствие с методологическите принципи на Европейската система от национални и регионални сметки в Европейския съюз, приети с Регламент (ЕС) № 549/2013 на Европейския парламент и на Съвета от 21 май 2013 година.

Изследването се провежда регулярно от 1996 година. Динамичните редове от данни по показатели са налични в сайта на НСИ¹.

Резултатите от изследването са предварителни. Те се основават на наличната месечна и тримесечна статистическа и административна информация и се актуализират ежегодно (9 месеца след края на отчетната година) с данни от годишните изчерпателни изследвания в областта на икономическата статистика, както и въз основа на актуализирана административна информация.

Изчисленията се основават на прилаганите два независими подхода за оценка: производствен метод и метод на крайното използване.

---

¹ Вж. www.nsi.bg, Макроикономическа статистика.

Приложение

Таблица 1

Брутен вътрешен продукт за първото тримесечие на 2021 година -
сезонно неизгладени данни

	Стойностен обем в текущи цени - млн. лв.	Относителен дял - %	
		в БДС	в БВП
1 Брутна добавена стойност (2+3+4)	23127.8	100.0	85.5
2 Аграрен сектор	499.7	2.2	1.8
3 Индустрия	6133.5	26.5	22.7
4 Услуги	16494.6	71.3	61.0
5 Корективи	3926.4		14.5
6 Брутен вътрешен продукт (1+5=7+10+13)	27054.2		100.0
7 Крайно потребление (8+9)	22747.4		84.1
8 Индивидуално	19857.4		73.4
9 Колективно	2890.0		10.7
10 Бруто капиталобразуване (11+12)	4156.8		15.3
11 В основен капитал	3768.4		13.9
12 Изменение на запасите	388.4		1.4
13 Външнотърговско салдо (14-15)	150.0		0.6
14 Износ на стоки и услуги	18168.1		67.2
15 Внос на стоки и услуги	18018.1		66.6

Таблица 2

Темп на прираст на БВП - общо и по компоненти¹

(Проценти)

		Темп на прираст спрямо предходното тримесечие				Темп на прираст спрямо съответното тримесечие на предходната година			
		II 2020	III 2020	IV 2020	I 2021	II 2020	III 2020	IV 2020	I 2021
1	Брутна добавена стойност по икономически сектори (2+...+11)	-9.0	3.9	1.4	2.6	-7.8	-4.6	-3.9	-1.7
2	Селско, горско и рибно стопанство	-0.5	-1.9	0.4	1.7	-2.1	-4.7	-3.9	-0.4
3	Добивна промишленост; преработваща промишленост; производство и разпределение на електрическа и топлинна енергия и на газообразни горива; доставяне на води; канализационни услуги, управление на отпадъци и възстановяване	-3.4	-0.9	-1.0	-0.7	-7.2	-7.1	-6.8	-6.0
4	Строителство	-0.9	0.0	0.1	-2.9	-2.1	-2.0	-1.4	-3.6
5	Търговия, ремонт на автомобили и мотоциклети; транспорт, складиране и пощи; хотелиерство и ресторантьорство	-21.8	10.6	3.4	5.4	-20.8	-12.9	-10.0	-5.8
6	Създаване и разпространение на информация и творчески продукти; далекосъобщения	1.8	-0.8	-0.1	0.7	7.0	4.3	2.4	1.6
7	Финансови и застрахователни дейности	2.0	0.2	0.0	1.1	4.4	4.8	2.1	3.4
8	Операции с недвижими имоти	-4.2	1.6	0.3	-0.4	-9.2	-5.9	-3.3	-2.9
9	Професионални дейности и научни изследвания; административни и спомагателни дейности	1.4	-3.5	-0.9	5.6	4.3	-0.6	-4.9	2.4
10	Държавно управление; образование; хуманно здравеопазване и социална работа	0.8	0.3	0.7	-0.7	3.3	2.8	3.3	1.2
11	Култура, спорт и развлечения; други дейности; дейности на домакинства като работодатели; недиференцирани дейности на домакинства по производство на стоки и услуги за собствено потребление; дейности на екстериториални организации и служби	-4.8	-0.9	-4.8	3.2	-10.2	-7.6	-11.4	-7.3
12	Корективи	-5.3	2.6	0.0	1.2	-8.7	-6.3	-4.6	-1.7
13	Брутен вътрешен продукт	-10.1	4.3	2.2	2.5	-8.6	-5.2	-3.8	-1.8
	По елементи на крайното използване:								
14	Крайно потребление	-1.0	3.2	-1.2	2.1	-0.3	2.7	0.9	3.1
15	Индивидуално	-1.8	5.0	-2.4	2.0	-2.4	2.5	-0.3	2.5
16	Колективно	0.0	1.1	2.0	0.4	6.8	5.1	6.6	3.4
17	Бруто капиталообразуване	-8.6	12.9	0.9	-2.0	-26.5	-9.6	-7.9	2.1
18	В основен капитал	-2.5	3.5	-0.1	0.1	-10.9	-6.4	-7.4	1.0
19	Изменение на запасите	.	.	.	.	.	.	.	.
20	Външнотърговско салдо	.	.	.	.	.	.	.	.
21	Износ на стоки и услуги	-22.2	2.0	11.2	6.7	-18.4	-20.8	-11.2	-5.9
22	Внос на стоки и услуги	-21.3	20.8	4.4	2.7	-19.7	-4.3	-0.8	1.9

¹ Темпът на прираст е изчислен въз основа на верижно обвързани оценки на компонентите на БВП по средногодишни цени на 2015 година.